Από τις νύχτες που δεν μπορείς να ξεχάσεις. Δεύτερη πρωινή της Τετάρτης 24ης Ιουλίου του 1974. Μια ατελείωτη ουρά από κόκκινα στίγματα των αυτοκινήτων που κατέβαιναν τη Βουλιαγμένης με προορισμό το ανατολικό αεροδρόμιο του Ελληνικού. Τα γονικά μπροστά, ο έφηβος στο πίσω κάθισμα. Υπήρχε ένας οικουμενικός ενθουσιασμός, από τις πρώ τες βραδινές ώ ρες που ήρθε να ανατρέψει το ζοφερό κλίμα από την τουρκική εισβολή και την γενική επιστράτευση που θα αποδεικνυόταν γενική αποτυχία.

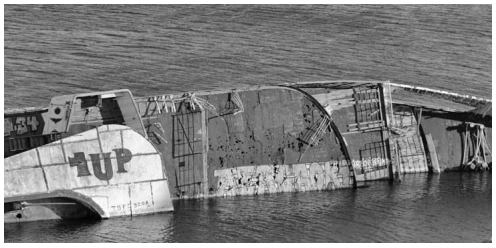

Στην σύντομη, μέχρι τότε, ζωή μου δεν θυμόμουν τόσο μαζική χαρά. Χρόνια αργότερα καθώς επεξεργαζόμουν εκείνη την οικουμενική χαρμόσυνη έκρηξη, έμεινα με την εξής απορία: Γιατί αφού τόσοι πολλοί χάρηκαν τόσο πολύ, ήταν τόσοι λίγοι εκείνοι που σήκωσαν το ανάστημά τους στη στρατιωτική δικτατορία;

Όσο κυλούσε ο χρόνος έδινα όλο πιο πειστικές απαντήσεις, τα στοιχεία των οποίων έβρισκα στο παρελθόν. Στην Κατοχή, στον Εμφύλιο, στο μετεμφυλιακό κλίμα που είχαν κουρελιάσει την επιθυμία για αντίσταση. Από την αλλόκοτη, παράλογη χαρά της 28ης Οκτωβρίου του 1940 που ο Έλληνας ανέβαινε για το μέτωπο λες και κατέβαινε σε πανηγύρι, μέχρι το τέλος της δικτατορίας ότι συνέβη ήταν μια συνεχής, βίαιη καταστολή. Συχνά βαπτισμένη με εθνικά χρώματα, ειδικά όταν εξυπηρετούσαν τα όποια συμμαχικά συμφέροντα. Αλλοιωνόταν έτσι και η αγάπη για την πατρίδα, για τον τόπο, για το χώμα.

Από εκείνη την καταστολή που έπληξε τόσες γενιές ξέφυγαν λίγοι. Ήταν, ενδεχομένως, οι υπερβολικά αισιόδοξοι ή οι παράφορα γενναίοι. Ή και τα δυό. Ήταν η μόνιμα πιο ανήσυχη,

πιο δραστήρια, πιο υποσχόμενη μειοψηφία.

Τέλος πάντων εκείνη την νύχτα δεν φτάσαμε ποτέ στο αεροδρόμιο. Κάποια στιγμή ο πατέρας ανέκρουσε πρύμναν και επιστρέψαμε σπίτι. Δεν ήταν της υπομονής στα μποτιλιαρίσματα. Τις στιγμές όμως τις είχαμε, τις είχα. Όχι από τις μαυρόασπρες εικόνες της τι βι, αλλά από τη βουή του δρόμου. Τις καταχώρησα μέσα στις ξεχωριστές αποσκευές της ζωής. Όπως την πρώτη θολή πονεμένη ματιά από τα δακρυγόνα, όπως την πρώτη φορά που ψήφισα, όπως τις πρώτες διεκδικήσεις, ή την πρώτη φορά που αντίκρισα την απειλή της εξουσίας.

Εκείνες οι μέρες, ιστορικά ήταν μια ατυχής συγκυρία, που γρήγορα μετατράπηκε σε δυστυχία για τους Κυπρίους και σε χαρά για τους Έλληνες. Η Ελλάδα ήταν ακυβέρνητη, με τον Joseph Sisco υφυπουργό εξωτερικών των Η.Π.Α. επί θεμάτων μέσης Ανατολής πρώην αξιωματούχο της C.I.A., να ψάχνει στην Αθήνα για κυβερνητικούς συνομιλητές, καθώς υπουργοί και κρατικοί λειτουργοί εξαφανίστηκαν.

Κενό υπήρχε και στις Η.Π.Α. που στροβιλίζονταν στη δίνη του σκανδάλου Watergate. Έτσι τα νήματα κουνούσε ο πλέον κυνικός υπουργός επί των εξωτερικών. Δυο εβδομάδες μετά την πτώση της ελληνικής χούντας θα δήλωνε παραίτηση ο R. M. Nixon, ο μόνος Αμερικανός πρόεδρος που εξαναγκάστηκε σε απομάκρυνση από τον Λευκό Οίκο.

Σε εκείνο το χάος όμως, σε εκείνο το χαμηλό σημείο μοιραία γεννήθηκαν οι πιο πλούσιες ελπίδες της γενιάς μου. Εκείνες τις πρώτες πρωινές ώρες της Τετάρτης 24 Ιουλίου του 1974. Στο ρητορικό ερώτημα: Σήμερα, ακριβώς 48 χρόνια αργότερα, πόσες από αυτές άνθισαν; Δεν υπάρχει ευχάριστη απάντηση.

Περιβάλλω, λοιπόν, εκείνη τη νύχτα με ιδιαίτερα συναισθήματα. Ήταν η πιο πληθωρική σε ότι αφορά μια υποσχόμενη αρχή για το «*όλοι μαζί ή κανένα*ς». Έκτοτε εκείνη η υπόσχεση άρχισε να ξεθωριάζει ανάμεσα σε συμφέροντα, σκάνδαλα, αερολογίες, φτηνά συνθήματα, φτηνότερες δικαιολογίες. Μέχρι που βυθίστηκε.